

Verantwoordingsinformatie, behorend bij het
kwalificatiedossier mbo:

Pedagogisch Werk

Kwalificaties

- » **Pedagogisch medewerker kinderopvang**
- » **Gespecialiseerd pedagogisch medewerker**
- » **Onderwijsassistent**

Geldig vanaf

01-08-2015

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Op: 26-11-2015

Inhoudsopgave

Het kwalificatiedossier kan een verwijzing bevatten naar de volgende (verantwoordings-)informatie. Dit is geen onderdeel van de kwalificatie-eisen.

<u>Verantwoordingsinformatie</u>	4
<u>1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)</u>	4
<u>2. Examenprofielen</u>	4
<u>3. Arbeidsmarktinformatie</u>	4
<u>4. Trends en ontwikkelingen</u>	5
<u>5. Beroepsvereisten</u>	7
<u>6. Bijzondere vereisten</u>	7
<u>7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen</u>	8
<u>8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs</u>	8
<u>9. Onderhoudsagenda</u>	8
<u>10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie</u>	9
<u>11. Betrokkenen</u>	10
<u>12. Verblijfsduur 4 jarig</u>	11
<u>13. Aanvullende informatie</u>	11
<u>14. Certificaten</u>	12

Verantwoordingsinformatie

1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)

Het kwalificatiedossier Pedagogisch Werk is gebaseerd op de volgende beroepscompetentieprofielen:

- [Beroepscompetentieprofiel Groepsleidster Buitenschoolse Opvang \(NIZW\)](#)
- [Beroepscompetentieprofiel Groepsleidster Kinderopvang \(NIZW\)](#)
- [Beroepscompetentieprofiel Leidster Peuterspeelzaalwerk \(NIZW\)](#)
- [Beroepscompetentieprofiel Pedagogisch Werker \(NIZW\)](#)
- [Beroepscompetentieprofiel onderwijsondersteuner](#)

2. Examenprofielen

<http://kwalificaties.s-bb.nl/Handlers/CohortOutputLibrary.ashx?linkcode=17>

3. Arbeidsmarktinformatie

Pedagogisch Medewerker Kinderopvang

Kans op werk

De kans op werk voor gediplomeerden 'pedagogisch medewerker kinderopvang' is gering. Bezuinigingen van de overheid hebben het gebruik van kinderopvang in 2013-2014 flink verminderd. Daardoor zijn er veel minder werknemers nodig; de vraag naar werknemers neemt naar verwachting nog meer af. Van de gediplomeerden pedagogisch medewerker kinderopvang doet 30% een vervolgstudie. 65% gaat direct werken: daarvan werkt 80% in de kinderopvang.

Kans op stage

Voor studenten pedagogisch medewerker kinderopvang in de opleiding is de kans op stage in 2013-2014 landelijk gezien ruim voldoende. In vrijwel elke regio zijn er voldoende tot ruim voldoende stageplaatsen. Het aantal regio's met knelpunten in het stage-aanbod is iets minder dan in het schooljaar daarvoor.

In schooljaar 2013-2014 zijn er 11.400 studenten 'pedagogisch medewerker kinderopvang' in opleiding. Dit zijn 27% minder studenten dan in schooljaar 2012-2013. Er zijn zowel minder BOL- als BBL studenten. Zolang de vermindering van het aantal studenten gelijk opgaat met de krimp in de kinderopvang blijft de kans op stage naar verwachting voorlopig voldoende.

Gespecialiseerd pedagogisch medewerker

Kans op werk

De kans op werk voor gediplomeerden 'gespecialiseerd pedagogisch medewerker' is vanwege een verbreding van het opleidingsprofiel niet goed te bepalen. De voorloper van deze opleiding was gericht op de kinderopvang. Bezuinigingen van de overheid hebben sinds 2012 het gebruik van kinderopvang flink verminderd. Daardoor zijn er veel minder werknemers nodig; die vraag naar werknemers neemt naar verwachting nog meer af.

De gespecialiseerd pedagogisch medewerker heeft ook buiten de kinderopvang arbeidskansen; echter die kans is ook onzeker vanwege ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

De consequenties van het overheidsbeleid (kinderopvang, integrale kindcentra, transitie jeugdzorg, wmo) op de inrichting van de sociaal terreinen zijn nog moeilijk te trekken. Van de gediplomeerden gespecialiseerd pedagogisch medewerker kinderopvang doet zo'n 30% een vervolgstudie; 66% gaat direct werken.

Kans op stage

Voor studenten gespecialiseerd pedagogisch medewerker in opleiding is de kans op stage naar verwachting op landelijk niveau voldoende. Tweederde van de regio's heeft in 2013-2014 voldoende stageplaatsen voor de kwalificatie gespecialiseerd medewerker kinderopvang, in ruim een derde is er een tekort. Het aantal regio's met knelpunten is licht afgenomen in vergelijking met het schooljaar daarvoor.

In schooljaar 2013-2014 zijn er 6.100 studenten gespecialiseerd pedagogisch medewerker 4 kinderopvang in opleiding. Dit zijn 11% minder studenten dan in het schooljaar 2012-2013. Er zijn vooral minder BBL studenten.

In schooljaar 2013-2014 waren er ruim 3.300 studenten pedagogisch medewerker 4 jeugdzorg in opleiding. Dit zijn 2% minder studenten dan in 2012-2013. Er zijn iets meer BOL- studenten, maar flink minder BBL-studenten. De kwalificatie pedagogisch medewerker 4 jeugdzorg is vervallen met ingang van 1 augustus 2016.

Onderwijsassistent

Kans op werk

De kans op werk voor gediplomeerde onderwijsassistenten is klein. Dit is al enige jaren zo. Mogelijk komt er in de toekomst een verandering vanwege het verwacht tekort aan gekwalificeerde werknemers in het primair en voortgezet onderwijs en vanwege de ontwikkelingen op het gebied van integrale kindcentra waarin voorzieningen als kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en onderwijs worden samengevoegd.

Van de gediplomeerde onderwijsassistenten doet 70% een vervolgstudie. Zo'n 30% gaat direct werken, daarvan werkt 33% in de kinderopvang; 25% in het onderwijs en 21% buiten de zorg, welzijn, sport of onderwijs.

Kans op stage

Voor studenten onderwijsassistent in opleiding is de kans op stage landelijk ruim voldoende. In elke regio zijn er (ruim) voldoende

stageplaatsen. Het aanbod is zelfs toegenomen in vergelijking met het schooljaar 2012-2013. In schooljaar 2013-2014 zijn er bijna 10.000 studenten in opleiding. Dit is bijna 6% minder dan in 2012-2013. Er zijn veel minder BBL-studenten. Deze terugloop in aantal houdt – bij gelijkblijvend aanbod – de kans op stage voor de komende jaren (ruim) voldoende.

Voor actuele gegevens, zie www.kansopstage.nl en www.kansopwerk.nl

Bronnen

- Arbeidsmarktprognoses van VOV personeel in zorg en welzijn 2013-2017, landelijk onderzoeksprogramma AZW, aug. 2013
- DUO, studentenbestanden 2012-2013 en 2013-2014, peildatum okt. 2012 en okt. 2013
- Kans op Stage, Calibris, diverse peilmomenten in 2012, 2013 en 2014
- Kans op Werk, Calibris, nov. 2013
- Regeerakkoord, Zorgakkoord en Sociaal akkoord, 2013
- DUO Market Research, rendement opleidingen Calibris, 2012 (bewerking Calibris, 2013)
- Monitor Arbeidsmarkt en Onderwijs Welzijn, Calibris, november 2013
- Rijksoverheid.nl/ Werken in het onderwijs

4. Trends en ontwikkelingen

Wetgeving en regelgeving

Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Op 1 juli 2013 treedt de wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking voor de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie. De meldcode behelst een stappenplan dat duidelijkheid geeft over hoe te handelen bij vermoedens van geweld. Het betreft alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties, naast huiselijk geweld en kindermishandeling, ook seksueel geweld, oudermishandeling, eergeerelateerd geweld en vrouwelijk genitale verminking. Het gaat om een wettelijke verplichting tot het hebben van een meldcode en een plicht tot zorgvuldig handelen, niet om een meldplicht. www.meldcode.nl

In de kwalificatiedossiers is de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling ondergebracht bij vakkennis en vaardigheden. In de uitwerking kan de onderwijsinstelling, indien aanwezig, gebruik maken van specifieke richtlijnen van branches.

In de kwalificatiedossiers op niveau 2 staat bij kennis: heeft basiskennis van wet- en regelgeving waaronder: Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling,

In de kwalificatiedossiers op niveau 3 staat bij kennis: heeft kennis van wet- en regelgeving waaronder: Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling,

In de kwalificatiedossiers op niveau 4 staat bij kennis: heeft specialistische kennis van wet- en regelgeving waaronder: Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling,

In alle kwalificatiedossiers op niveau 2 bij vaardigheden: kan signalen herkennen van sociale problematiek waaronder huiselijk geweld, seksueel misbruik en kindermishandeling en deze signalen melden aan de leidinggevende volgens wet- en regelgeving en het beleid/protocol van de organisatie.

In alle kwalificatiedossiers op niveau 3 en 4 bij vaardigheden: kan signalen herkennen van sociale problematiek waaronder huiselijk geweld, seksueel misbruik en kindermishandeling en actie ondernemen volgens wet- en regelgeving en het beleid/protocol van de organisatie.

Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie

In de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet OKE) is geregeld dat kinderen van 0 tot 4 jaar met een taalachterstand extra taallessen krijgen bij de kinderopvang en peuterspeelzalen, zodat zij vanaf hun eerste schooldag niet achterlopen bij hun klasgenootjes. De wet is op 1 augustus 2010 in werking getreden. Vanaf deze datum zijn gemeenten verplicht om een goed aanbod van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) te doen aan alle jonge kinderen met een taalachterstand. Peuterspeelzalen en kinderdagverblijven gaan hiervoor meer samenwerken. Ook wordt de regelgeving voor peuterspeelzalen en kinderdagverblijven geharmoniseerd.

Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie

In het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie van 7 juli 2010 (Staatsblad 298) zijn basisvoorwaarden opgenomen voor de kwaliteit van de voorschoolse educatie.

Enkele belangrijke bepalingen hieruit zijn:

- Voorschoolse educatie omvat per week ten minste vier dagdelen van ten minste 2,5 uur per week of per week ten minste 10 uur aan activiteiten gericht op het stimuleren van ontwikkelingsdomeinen.
- Wanneer voorschoolse educatie wordt gegeven dient er minimaal een beroepskracht per acht kinderen aanwezig te zijn. Er mogen maximaal 16 kinderen in de groep zitten.
- De beroepskrachten moeten geschoold zijn op niveau PW-3. Binnen deze opleiding moet minimaal 1 module over het verzorgen van voorschoolse educatie zijn gevolgd. Als een pedagogisch medewerker dat niet in de initiële opleiding heeft gehad is zij aangewezen op nascholing. Als voldoende opleiding geldt een bewijs dat met gunstig gevolg scholing is afgerond, specifiek gericht op het vroegtijdig bestrijden van achterstanden bij jonge kinderen of het werken met voor- en vroegschoolse educatieprogramma's.
- Voor de voorschoolse educatie wordt een programma gebruikt waarin op gestructureerde en samenhangende wijze de ontwikkeling wordt gestimuleerd op het gebied van taal, rekenen, motoriek en de sociaal emotionele ontwikkeling. OCW schrijft geen voorschoolse programma's voor, maar wijst wel op het belang van werken met evidence based programma's.

Wet BIO

Naar het zich laat aanzien zal de onderwijsassistent op termijn ook moeten voldoen aan bekwaamheidseisen (Wet BIO). In augustus 2005 zijn de bekwaamheidseisen onderwijzend personeel vastgesteld (OCW, Algemene maatregel van bestuur, augustus 2005). Informatie over de (verder te ontwikkelen) kwalificatiestructuur onderwijs is te vinden op www.lpbo.nl. In opdracht van het LPBO

hebben Calibris en SBL competentieprofielen en bekwaamheidseisen ontwikkeld voor Onderwijsondersteuners. Deze zijn eind augustus 2009 door het LPBO aan de staatssecretaris aangeboden. Sociale partners hebben aangegeven dat zij dit nieuwe BCP willen gebruiken als brondocument voor dit kwalificatiedossier. Het competentieprofiel en de bekwaamheidseisen voor de onderwijsondersteuner niveau 1 zijn verwerkt in dit kwalificatiedossier. Voor aanvullende informatie en de actuele stand van zaken: zie www.calibris.nl.

Wet Primair Onderwijs

Vanwege een aanpassing in de Wet Primair Onderwijs zijn basisscholen per 1 augustus 2007 verplicht om van 07.30 tot 18.30 uur de mogelijkheid tot buitenschoolse opvang te bieden (indien een of meer ouders/vervangende opvoeders dat wensen). Dit geldt zowel voor de schoolweken als voor de vakantieperiodes. Hierdoor ontstaan 'dagarrangementen' voor kinderen: een samenhangend aanbod (doorlopend van 's ochtends tot 's avonds) van opvang, onderwijs, overblijf, sport-, welzijns- en culturele activiteiten. Door de ontwikkeling van dagarrangementen ontstaan er voor werknemers steeds vaker zogenaamde combinatiefuncties: hierin kan een persoon meerdere functies uitoefenen in kinderopvang, sport en onderwijs. Zo is er bijvoorbeeld de combinatiefunctie van onderwijsassistent en groepsleidster in de naschoolse opvang. In dit kader bestaat de regeling 'Dagarrangementen en Combinatiefuncties'.

Eisen met betrekking tot passend onderwijs

De invoering van passend onderwijs in 2011 betekent dat scholen primair verantwoordelijk worden voor het aanbieden van geschikt onderwijs en dat reguliere scholen hun aanbod zullen variëren en diversifiëren. In toenemende mate worden leerlingen met een beperking (Downsyndroom, dyslexie, autisme en ook leerlingen met beperkingen op het gebied van horen en zien) opgevangen in een reguliere setting. Dit betekent dat de onderwijsassistent moet beschikken over kennis op een praktisch niveau over beperkingen als bijvoorbeeld dyslexie en autisme en aangepaste instructie- en didactische methoden voor deze leerlingen/deelnemers. Tevens moeten onderwijsassistenten enige kennis hebben van de professionele (zorg)infrastructuur waar scholen een plaats in hebben.

Impuls brede school

Overeenkomst 'Impuls brede school', waarin afspraken worden gemaakt over de realisatie van 2500 combinatiefuncties. De overeenkomst is gesloten tussen staatssecretaris Dijkema (OCW), staatssecretaris Bussemaker (VWS), Vereniging van Nederlandse Gemeenten, onderwijsorganisaties, Cultuurfundering en sportkoepel NOC*NSF.

Wijzigingen in wet en regelgeving

Tijdens het opstellen van de kwalificatiedossiers zijn er een aantal ingrijpende stelselwijzigingen in voorbereiding, waarvan de gevolgen voor de beroepsuitoefening nog niet geheel zijn te overzien. Beoogd wordt de collectieve uitgaven te beheersen en de eigen kracht van de burger en diens netwerk te versterken. Het gaat om ombuigingen van miljarden die vele cliënten, beroepskrachten en organisaties zullen raken. De eerste vraag hierbij is wat kan de cliënt zelf nog wel. Daarna is de vraag welke ondersteuning de cliënt uit diens netwerk kan krijgen en vervolgens of buurtgenoten of vrijwilligers een bijdrage kunnen leveren. Pas nadat gekeken is naar de rol die algemene voorzieningen kunnen spelen, is de vraag aan de orde of gespecialiseerde zorg nodig is.

Om deze veranderingen te realiseren worden een aantal wetten samengevoegd en/of overgeheveld naar gemeenten. Gelijktijdig wordt bevorderd dat iedereen met een beperking kan deelnemen aan de samenleving. Dit op alle domeinen van het leven, dus, zowel op het gebied van wonen, als van mobiliteit, opleiding/werk en vrijetijdsbesteding. Belangrijke wetgeving en regelgeving die hierover wordt uitgewerkt is:

1. Ratificering VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking.

Nederland heeft dit verdrag ondertekend en zal dit deze kabinet periode bekrachtigen. De definitie van mensen met een beperking in het verdrag is breed.

2. Uitbreiding Wet gelijke behandeling op grond van handicap of ziekte.

De werkingssfeer van deze wet die sinds 2003 van kracht is wordt fasegewijs uitgebreid. Naast arbeid, naar wonen, openbaar vervoer, voortgezet onderwijs, etc.

3. Nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

Een belangrijk deel van de AWBZ wordt overgeheveld naar de WMO, waaronder ook het welzijnswerk resulteert. Hierbij wordt een substantiële bezuiniging toegepast. Gemeenten zullen het werk gaan gunnen via aanbestedingsprocedures. De verwachting is dat zorg en welzijn meer integraal worden aangeboden, en zorgorganisaties deskundigheid over de doelgroepen van welzijn en welzijn van de doelgroepen in de zorg op moeten gaan bouwen.

4. Nieuwe wet op de Jeugdzorg.

Ook hierbij krijgt de gemeente een regierol voor de ondersteuning van jongeren en gezinnen. Zowel de AWBZ zorg voor mensen met een beperking als de tot dusver provinciaal gefinancierde jeugdhulp wordt hierin opgenomen. Uitgangspunt hierbij is één regisseur per gezin, en het opheffen van de schotten tussen diverse hulpverleningsinstanties. Doordat regie en bekostiging bij gemeenten komt te liggen, ontstaan er verschillen in beleid tussen gemeenten. Bij organisaties die voor meerdere gemeenten werken, kan dit de complexiteit verhogen voor de professional.

5. Nieuwe Participatiewet.

Met de participatiewet beoogt de overheid dat iedereen die kan werken, ook gaat werken. Dit geldt ook voor mensen met een arbeidsbeperking. Er komt één regeling voor alle mensen die een opstap naar de arbeidsmarkt nodig hebben. Dit is nu nog verspreid over de Wet Werk en Bijstand (WWB), de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en Wet Werk en Arbeidsondersteuning Jong Gehandicapten (WAJONG).

6. Nieuwe Wet Langdurig Zorg.

Voor mensen met een intensieve zorgzwaarte waarvoor de WMO en Participatiewet niet van toepassing is, komt een nieuwe Wet Langdurig Zorg.

7. Zorgverzekeringswet (ZVW).

De AWBZ functie extramurale verpleging wordt per 2015 overgeheveld naar de ZVW. De huidige intramurale GGZ in de AWBZ wordt per 2015 overgeheveld naar de Zvw, waarbij over het onderdeel maatschappelijke opvang bij gemeenten worden ondergebracht. Binnen de ZVW wordt de aanspraak thuisverpleging geregeld. Hierin staat wat er van de wijkverpleging mag worden verwacht aan zorg en verpleging en hoe dit wordt bekostigd. Dit zal voor een groot deel gaan bepalen in hoeverre zorg, verpleging en preventie extramuraal een rol gaat krijgen.

Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening

Ontwikkelingen in de kinderopvang

- Opvang van kinderen met beperkingen in de reguliere opvang is een trend die eind jaren 90 is ingezet. Inmiddels is deze trend wel ingedaamd, maar nog niet structureel geworden. Van de pedagogisch medewerker vraagt het opvangen van deze kinderen dat zij

openstaat voor de specifieke vraag van het kind, het verkrijgen van specifieke kennis en vaardigheden en inzet van extra tijd en aandacht. Ook zal de pedagogisch medewerker gesprekken met de ouders/vervangende opvoeders voeren over de problematiek van hun kind.

- Nog steeds is er een ontwikkeling gaande naar meer Brede Scholen. De 'Brede School' is een netwerk van verschillende voorzieningen voor jeugd. Zo'n netwerk, met de school als spil, stimuleert de ontwikkeling van kinderen en jongeren van 4 tot 18 jaar. Naast onderwijs kan het netwerk bestaan uit welzijnswerk, sportorganisaties en organisaties voor kunst en educatie, peuterspeelzalen, kinderopvang, gezondheidszorg, maatschappelijk werk, bibliotheken en jeugdzorg. Het werken binnen een Brede School vraagt van de pedagogisch medewerker een ruime blik en samenwerking en afstemming over de grenzen van haar eigen organisatie heen.

- Op de (politieke) agenda staat ook harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. Voorzien wordt een wetswijziging in 2010. Tot die tijd wordt met ingang van 2008 door de staatssecretaris van OCW structureel extra geïnvesteerd in Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), met name taalstimulering. Voor de pedagogisch medewerker houdt dit in dat zij te maken zal krijgen met een doelgroep die veel diversiteit vertoont, omdat het voor meer kinderen mogelijk zal zijn gebruik te maken van opvangvoorzieningen. Daarmee zal naar verwachting ook meer nadruk komen te liggen op signaleren van (taal) achterstand bij jonge kinderen en op het uitvoeren van specifieke programma's om deze te voorkomen of weg te werken.

Ontwikkelingen m.b.t. de onderwijsassistent

Momenteel is de arbeidsmarkt onvoorspelbaar en fluctuerend hetgeen kan leiden tot nieuwe onderwijsontwikkelingen of andere onderwijsorganisaties. Dit kan gevolgen hebben voor de manier waarop onderwijsassistenten ingezet worden in de organisatie of voor hun takenpakket. Steeds meer blijkt dat onderwijsassistenten aan een team worden gekoppeld. Dit levert ook een andere werkwijze en takenpakket op dan wanneer de onderwijsassistent werkt met één vaste leraar. De onderwijsassistent moet steeds meer kunnen werken met computers en computerprogramma's. In de beroepsbekwaamheid wordt het werken in en met een elektronische leeromgeving steeds belangrijker.

Welzijn Nieuwe Stijl

De WMO is al vier jaar van kracht en heeft de volgende doelen:

- Burgers weten zich beschermd, zijn zelfredzaam, maatschappelijk actief en zorgen voor elkaar.
- De sociale samenhang en betrokkenheid neemt toe.
- Mensen met een beperking, zo nodig met een steuntje in de rug, redden zich in en om het huis en blijven langer zelfstandig wonen en meedoen in de maatschappij. Zij geloven meer in eigen kracht en leunen minder op de overheid en professionals.

Met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) is het welzijnswerk weer in beeld gekomen. Dit vraagt van gemeenten, instellingen en burgers een meer gemeenschappelijke, vraaggerichte, resultaatgerichte en efficiëntere aanpak. Om deze aanpak een impuls te geven start het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en werkgeversorganisatie MOgroep Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening (W&MD) 'Welzijn nieuwe stijl'. Vooral de (sturings)relatie tussen gemeenten, welzijnsinstellingen en de verbetering van de kwaliteit en professionaliteit van het welzijnswerk kunnen een extra positieve impuls geven aan het bereiken van de doelen van de WMO.

Voor verbetering van de kwaliteit en professionaliteit van de betrokkenen zijn de volgende bakens om richting aan het handelen te geven opgesteld:

1. Gericht op de vraag achter de vraag.
2. Gebaseerd op de eigen kracht van de burger.
3. Direct er op af.
4. Formeel en informeel in optimale verhouding.
5. Doordachte balans van collectief en individueel.
6. Integraal werken.
7. Niet vrijblijvend en resultaatgericht.
8. Gebaseerd op ruimte voor de professional.

5. Beroepsvereisten

Niet van toepassing voor dit dossier.

6. Bijzondere vereisten

Pedagogisch medewerker kinderopvang

Nee

Gespecialiseerd pedagogisch medewerker

Nee

Onderwijsassistent

Nee

7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen

Engels is onderdeel van de beroepsuitoefening van de onderwijsassistent. Engels is zowel in het basisonderwijs als in het voortgezet onderwijs en de BVE een regulier vak. Engels is daarom als onderdeel van de beroepskwalificering opgenomen. Voor gesprekken voeren, spreken en schrijven worden om die reden hogere eisen gesteld aan de beheersing van het Engels dan de generieke eisen (B1 ipv. A2).

Onderwijsassistent

Engels					
	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
C2					
C1					
B2					
B1	x	x	x	x	x
A2	x	x	x	x	x
A1	x	x	x	x	x

8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs

Het diploma pedagogisch medewerker geeft recht op doorstroom naar de opleiding gespecialiseerd pedagogisch medewerker alsook naar andere mbo-opleidingen op niveau 4, zoals bijvoorbeeld Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg, Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen, Sociaal-cultureel Werker, Onderwijsassistent, Sociaal-maatschappelijk dienstverlener, Verpleegkundige of Praktijkopleider.

Met een diploma gespecialiseerd pedagogisch medewerker is doorstroming mogelijk naar hbo opleidingen, bijvoorbeeld de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Pedagogiek, Cultureel Maatschappelijke Vorming, Pabo of Maatschappelijk Werk en Dienstverlening.

Een gediplomeerd onderwijsassistent kan doorleren voor leraar, bijvoorbeeld via de pabo of een lerarenopleiding, indien voldaan wordt aan de instroomeisen. Voor toelating tot de pabo worden eisen gesteld aan het beheersingsniveau van taal, rekenen, geschiedenis, aardrijkskunde, natuur en techniek. Een gediplomeerd onderwijsassistent kan ook doorstromen naar andere Sociaal Agogische opleidingen in het HBO zoals Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Pedagogiek, Cultureel Maatschappelijke Vorming of Maatschappelijk Werk en Dienstverlening.

9. Onderhoudsagenda

Onderwerp	Actie	Wie	Wanneer
Examenprofiel ZWS	Examenprofiel ZWS aanpassen aan nieuwe eisen	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014
Onderhoud kd's	Monitoren en zo nodig actie ondernemen/initiëren van visie, trends, wetenschap en ontwikkelingen in de beroepsuitoefening en op de arbeidsmarkt en dit jaarlijks plaatsen in onderhoudsperspectief	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Ontwikkelingen beroepenstructuur en bcp's	Nieuwe bcp's en geactualiseerde bcp's worden aangeleverd door sociale partners	Sociale partners	2014-2020
Actualisatie kwalificatiestructuur en kwalificatiedossiers	Op basis van nieuwe en/of geactualiseerde bcp's worden kwalificatiedossiers aangepast	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Technologische ontwikkelingen	Doorvertaling van technologische ontwikkelingen naar kd's, keuzedelen en servicedocumenten	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Keuzedelen	Bepalen en ontwikkelen branche- en sectorspecifieke keuzedelen	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020

Servicedocumenten	Gedurende de looptijd van de kd's door onderwijs en/of werkveld gewenste servicedocumenten i.r.t. kd's ontwikkelen	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Algemene wet- en regelgeving	Monitoring algemene wet- en regelgeving. Zo nodig gevolgen in kd's doorvoeren	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Uitvoerbaarheid kwalificatiedossiers	Onderzoek naar uitvoerbaarheid van kwalificatiedossiers voor het werkveld en onderwijs	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Uitvoerbaarheid keuzedelen	Onderzoek naar uitvoerbaarheid van keuzedelen voor het werkveld en onderwijs	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020
Gastouders	Ontwikkelingen volgen en zo mogelijk doorontwikkeling bcp starten	Sociale partners Paritaire commissie Sub-pc SAW Calibris	2014-2020
Actuele thema's	Inspelen op actuele thema's zoals doelmatigheid en bpv i.r.t kwalificatiedossiers en kwalificatiestructuur	Paritaire commissie Sub-pc's Calibris	2014-2020

10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie

Categorie	Kruis aan welke categorie van toepassing is :	Omschrijving
Categorie 1: Nieuw dossier		Dit dossier zat voorheen niet in de kwalificatiestructuur. Nadere toelichting is niet nodig.
Categorie 2: Nieuwe elementen		Dit betreft sterk gewijzigde dossiers waarop de Toetsingskamer een ingangstoets heeft uitgevoerd. Er is sprake van nieuwe of samengevoegde kwalificaties, certificeerbare eenheden, bcp's, etc. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 3: Wijzigingen	x	Er zijn zaken gewijzigd in een bestaand dossier. Bijvoorbeeld inhoudelijke wijzigingen in de kerntaakbeschrijving of de werkprocessen. Ook kleinere wijzigingen, zoals het toevoegen van matrices voor rekenen/wiskunde, het herstellen van spelfouten, herformuleringen die geen betekenisverschillen inhouden en beperkte tekstuele wijzigingen vallen hieronder. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 4: Ongewijzigd		Dossier is volledig ongewijzigd. Nadere toelichting is niet nodig.

De kwalificatiedossiers 2015 kennen een geheel nieuwe opbouw (model basis-profiel-keuze) in vergelijking met het kwalificatiedossier 2011 (identiek aan 2012 en 2013 en verder). Daarom is er geen specifieke verantwoording van verschillen op het niveau van werkproces en kennis/vaardigheden beschreven. Wel zijn hieronder in hoofdlijnen de mutaties tussen de kwalificatiedossiers 2011 en het kwalificatiedossier 2015 weergegeven.

Mutaties:

- In het dossier is de kwalificatie onderwijsassistent opgenomen, dit was voorheen een eigenstandig kwalificatiedossier.
- De kwalificatie pedagogisch medewerker 4 jeugdzorg is niet meer opgenomen. De kwalificatie is vervallen op grond van te geringe arbeidsmarktrelevantie.
- Het kwalificatiedossier is geheel geactualiseerd, vernieuwingen in het werkveld zijn verwerkt.
- Het kwalificatiedossier bestaat voor een belangrijk deel uit een herordening van de werkprocessen uit de voorgaande kwalificatiedossiers.
- Het dossier kent een brede basis, waarin de context bestaat uit zowel kinderopvang, peuterspeelzaalwerk als onderwijs.
- Op grond van het belang van de taalvaardigheid van pedagogisch werkers voor de taal-denkontwikkeling van (jonge) kinderen zijn in elk relevant werkproces gedragsindicatoren opgenomen gericht op de beheersing van interactievaardigheden.
- De eisen ten aanzien van de taalvaardigheid van de pedagogisch medewerker niveau 3 zijn aangescherpt op het gebied van gesprekken voeren en luisteren voor specifieke situaties waarbij in het werkveld een hoger taalniveau (3F) is vereist, dit is een consequentie van de 'maatschappelijke' discussie over de soms onvoldoende taalbeheersing van de pedagogisch medewerkers.
- In het dossier is meer aandacht opgenomen voor de seksuele ontwikkeling, het bespreekbaar maken van seksualiteit, het voorkomen en signaleren van seksueel misbruik en het werken volgens richtlijnen en procedures hieromtrent.
- Voor beide kwalificaties op niveau 4 is VVE in de werkprocesbeschrijving opgenomen. Vanwege de taaleisen in de VVE is het niet (meer) opgenomen in niveau 3.
- Het profiel onderwijsassistent is breed geformuleerd en ten opzichte van de voorgaande kwalificatie minder gekleurd naar het basisonderwijs.
- Algemene teksten en werkprocessen met een gelijkwaardige strekking zijn in alle kwalificatiedossiers van Calibris (zo veel

mogelijk) gelijk geformuleerd.

- De kennis en complexiteit is beschreven met behulp van NLQF-indicatoren, conform de voorschriften.

11. Betrokkenen

Implementatietoets 2013

In maart 2013 is het kwalificatiedossier uitvoerig besproken in de implementatietest van de MBO-Raad door vertegenwoordigers uit onderwijs en exameninstellingen. De voorstellen vanuit de implementatietoets zijn door de (sub)paritaire commissie (al dan niet) bekrachtigd, waarna de dossiers conform zijn bijgesteld.

Werkgroepen kwalificatiedossier 2013

Werkveld- en onderwijspartijen uit de (sub)paritaire commissie hebben uit hun achterban leden afgevaardigd om zitting te nemen in de diverse werkgroepen kwalificatiedossier. De leden hebben de taak om de inhoud van het dossier te valideren.

In 2013 heeft Calibris (volgens bovenstaande werkwijze) voor elk dossier een werkgroep van relevante deskundigen georganiseerd: in februari en april. De voorstellen vanuit de werkgroepen zijn door de (sub)paritaire commissie (al dan niet) bekrachtigd, waarna de dossiers conform zijn bijgesteld.

Gebruikerstest 2014

Op 7 en 8 januari 2014 is het kwalificatiedossier besproken in een gebruikerstest met vertegenwoordigers van onderwijs en werkveld.

De volgende centrale vragen zijn daarbij aan het gebruikerspanel voorgelegd:

1. Is in het kwalificatiedossier het beroep resp. de beroepen herkenbaar beschreven?
2. Is het mogelijk om op basis van het kd de examinering goed vorm te geven?
3. Is het mogelijk om op basis van het kd een goed curriculum te ontwikkelen?
4. Is het mogelijk om op basis van het kd de bpv goed vorm te geven?
5. Is het kwalificatiedossier: herkenbaar, uitvoerbaar, betaalbaar, organiseerbaar?

Op elk van de vijf vragen is er per profiel/kwalificatiedossier een ja/nee met argumenten opgesteld. De uitkomsten van de gebruikerstest zijn besproken in de sub-pc en na akkoord van de sub-pc zijn, indien van toepassing, voorgestelde wijzigingen verwerkt in de definitieve versie van het kwalificatiedossier.

Sub-paritaire commissie

Namens onderwijs (MBO Raad en NRTO)

Lid sectordirectie Gezondheidszorg, Welzijn en Sport Deltion College

Lid commissie welzijn ROC Friese Poort

Programmamanager welzijnsopleidingen ROC Zadkine

Directeur sector Zorg en Welzijn Graafschap College

Docent/coördinator ROC Eindhoven

Opleidingsmanager opleiding onderwijsassistent Graafschap College

Opleidingsmanager opleidingen MZ, OA, PW en SMD bij Nova College

Directeur mbo College voor Mens en Maatschappij ROC van Twente

Manager Onderwijs NHA

Afdelingsmanager bij ROC Midden Nederland

Directeur ROC Zadkine

Algemeen directeur NHA

Teamleider Scaldia

Teammanager Noorderpoort College

Namens werkgeversorganisaties

Senior beleidsadviseur VO-Raad/Werkgevers VO

Beleidsmedewerker Mogroep Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening

Senior beleidsadviseur VGN

Medewerker brancheorganisatie Cedris

Beleidsmedewerker Jeugdzorg Nederland

Beleidsadviseur GGZ Nederland

Bestuurssecretaris Stichting De Tussenvoorziening

Beleidsadviseur Kwaliteit en Arbeid NVZ

Namens werknemersorganisaties

Arbeidsvoorwaardenadviseur ABVAKABO FNV

CNV Adviseur

Juridisch medewerkster NU'91

Namens VMBO

Docent/medewerker organisatie Christelijk College Zeist

Voorzitter sub-paritaire commissie, Onderhandelaar en belangenbehartiger VakbondZL

Paritaire Commissie

Namens Onderwijs (MBO Raad en NRTO)

Directeur ROC Zadkine

Manager Onderwijs NHA

Lid sectordirectie Gezondheidszorg, Welzijn en Sport Deltion College

Directeur Welzijn en Educatie Horizon College

Directeur mbo College voor Mens en Maatschappij ROC van Twente

Directeur Gezondheidszorg, Welzijn en Laboratoriumtechniek Nova College

Namens werkgeversorganisaties

Beleidsmedewerker Opleidingen Actiz
Bestuurslid WOS
Senior beleidsadviseur VGN
Beleidsadviseur GGZ Nederland

Namens werknemersorganisaties
Arbeidsvoorwaardenadviseur ABVAKABO FNV
Juridisch medewerkster NU'91
Assistent bestuur FNV Sport
Adviseur CNV Publieke Zaak

Voorzitter paritaire commissie, Onderhandelaar en belangenbehartiger VakbondZL

Bestuur
Namens Onderwijs (MBO Raad en NRTO)
Voorzitter College van Bestuur Friesland College
Lid College van Bestuur ROC Aventus
Directeur Onderwijsgroep Capabel

Namens werkgeversorganisaties
Manager afdeling Kwaliteit en Arbeid NVZ
Lid Raad van Bestuur MaasDuinen

12. Verblijfsduur 4 jarig

Niet van toepassing voor dit dossier.

13. Aanvullende informatie

Verklaring omtrent gedrag (VOG)

Een Verklaring omtrent gedrag (VOG) is vereist bij indiensttreding in kinderopvang en onderwijs en veel overige organisaties waar gewerkt wordt met kinderen of jeugdigen.

Taalvaardigheden in het kwalificatiedossier Pedagogisch Werk

De wijze waarop de taalvaardigheden zijn verwerkt in het kwalificatiedossier Pedagogisch Werk vloeit voort uit het verzoek van de ministeries OCW en SZW om taal- en interactievaardigheden duidelijker te positioneren en te borgen in het kwalificatiedossier Pedagogisch Werk. Aan dit verzoek liggen diverse ontwikkelingen ten grondslag, zoals impulsen om de kwaliteit van de kinderopvang te versterken, het terugdringen van laaggeletterdheid en het belang van een stimulerende omgeving voor de ontwikkeling van kinderen. Vanuit SZW is vanaf 2011 sterk ingezet op stimulering van de pedagogische kwaliteit van de kinderopvang. Daarbij wordt het accent gelegd op een betere taalbeheersing van de pedagogisch medewerkers en meer gerichtheid op het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen. Daarbij worden interactievaardigheden van essentieel belang geacht. Interactievaardigheden hebben betrekking op de leidster-kind interacties en doen een beroep op taalvaardigheden.

Het belang van taal- en interactievaardigheden voor de pedagogisch werkers is in het kwalificatiedossier zichtbaar gemaakt en geaccentueerd door interactievaardigheden in elk relevant werkproces op te nemen in de rubriek gedrag. Deze werkwijze strookt niet met de voorschriften om 'gedrag' dat vaker voor komt onder te brengen in de rubriek 'kennis en vaardigheden'. Het veelvuldig noemen van de interactievaardigheden maakt het belang van deze vaardigheden duidelijk en biedt een waarborg dat de interactievaardigheden in de betreffende werkprocessen getoetst worden.

Taalvaardigheid pedagogisch medewerker (niveau 3)

Uit verschillende onderzoeken[1] blijkt dat de taalbeheersing van pedagogisch werkers voor de uitoefening van deze taken in het beroep niet altijd toereikend is. Pedagogisch medewerkers dienen voor hun professioneel handelen te beschikken over voldoende taalvaardigheid én zij dienen in staat te zijn om de taalontwikkeling van kinderen adequaat te stimuleren. Uit onderzoek van Calibris[2] komt naar voren dat voor alledaagse opvang en begeleiding van kinderen (door een pedagogisch medewerker niveau 3) het generieke taalniveau voor niveau 3 kwalificaties volstaat. Het niveau volstaat ook voor het onderhouden van contact met ouders. Echter: voor specifieke interventies (bij taalontwikkelingsachterstanden) en voor specifieke gesprekken met ouders (bijvoorbeeld adviezen over ontwikkelingsbevordering en over kind problematieken) is een beheersing gewenst op niveau 3F. In het kwalificatiedossier is dit 'hogere' beheersingsniveau in de relevante werkprocessen opgenomen, namelijk in het werkproces 'stimuleert de ontwikkeling door het aanbieden van activiteiten' (B1-K1-W5) en het werkproces 'voert gesprekken met de ouders/vervangende opvoeders en het kind' (P1- K1-W1).

[1] (Droge, S., Suijkerbuijk, E. & Kuiken, F., 2009; Droge, S., Suijkerbuijk, E. & Kuiken, F., 2010; Leseman e.a., 2011)

[2] Notitie onderzoek naar beroepsgerichte taaleisen voor PW en OA (Calibris 2012) zie:

[http://www.calibris.nl/Onderwijsdocumenten/Service-documenten/Onderwijsassistent-taal-en-interactie-sept-201-\(2\)](http://www.calibris.nl/Onderwijsdocumenten/Service-documenten/Onderwijsassistent-taal-en-interactie-sept-201-(2))

14. Certificaten

N.v.t.